

Intervju s G. A. Prendergastom

Sažetak

U ovom intervjuu G. A. Prendergast, direktor tvrtke Abacus Learning Systems, govori o svojim iskustvima u mentoriranju i komunikaciji u online tečajevima. Gospodin Prendergast govori o ulogama članova tima i suradnji mentora i dizajnera tečaja pri izradi online tečaja, te uložiti profesora u procesu učenja. Osvrće se na razvoj online tečajeva na britanskim i američkim sveučilištima i upozorava na važnost primjene verifikacijskih procesa. Na samom kraju daje i svoj komentar o budućnosti e-learninga u Hrvatskoj.

Abstract

In this interview G. A. Prendergast, director of Abacus Learning Systems, talks about his experience in tutoring and communication in online courses. Mr. Prendergast offers his views on the roles of team-members, the cooperation between tutors and course designers in creating online courses, and the role of professors in learning proces. He talks about developement of e-learning at British and American universities and emphasizes the importance of verification proces. He also gives comments about the future of e-learning in Croatia.

Uvod

E-learning u Hrvatskoj u poslovnom svijetu doživljava nagli porast zanimanja, ali i u visokoškolskom i školskom sustavu. No imamo li jasnu sliku o tome što je e-learning, koje su njegove mogućnosti i koje nam opcije stoje na raspolaganju?

U prošlom broju časopisa objavili smo članak G. A. Prendergasta (link na Prendergastov članak) o mentoriranju i komunikaciji u online tečajevima. Gospodin Prendergast dolazi iz tvrtke Abacus Learning Systems, koja se specijalizirala za edukaciju na području e-learninga, osobito za obrazovanje online mentora.

U ovom broju objavljujemo kratak razgovor s gospodinom Prendergastom na temu e-learninga, osoba uključenih u pripremu i izvođenje online nastave te njegovih razmišljanja o važnosti tog područja za Hrvatsku.

Ključno je iskustvo

Priprema i izvođenje online tečaja zahtjevan je posao, koji u praksi vrlo često obavlja samo jedna osoba, barem kada je riječ o pripremi takvih materijala na fakultetima. Međutim, sve češće se shvaća da takav obiman posao zahtijeva angažman više različitih stručnjaka, pa tako timove za izradu online tečajeva često čini nekoliko osoba: autori sadržaja koji su stručnjaci u području kojim se tečaj bavi, mentori koji olakšavaju komunikaciju i proces učenja studentima, dizajneri tečajeva koji se bave izradom samog tečaja, njegove strukture, materijala, izborom adekvatne tehnologije itd.

Edupoint: Možete li nam nešto reći o osobama koje je potrebno angažirati pri izradi i izvođenju online tečaja? Radi li se o jednoj osobi koja je zadužena za sve zadatke ili su zadaci raspoređeni među više članova tima? Koje su uloge pojedinih članova, npr. mentora, odnosno dizajnera tečajeva?

G.A.Prendergast: Mentor i dizajner ne mora biti ista osoba, jer činjenica je da neki vrlo dobri mentori nisu istodobno i najbolji dizajneri tečajeva. Ipak, dizajneri tečajeva moraju razumjeti proces učenja. Svakako bih preporučio da dizajneri tečajeva iskuse online učenje kao studenti na nekom od online tečajeva, jer će u suprotnom teško razumjeti pojmove kao što je npr. preopterećenost studenata informacijama. Ljude možete nečemu poučiti, ali vlastito iskustvo je ključno. Stoga naglašavam koliko je važno da dizajneri tečajeva steknu iskustvo kao online studenti.

Još jedna iznimno važna stvar, koja se često zanemaruje, jest da dizajneri mogu računati na podršku svih drugih osoba koje sudjeluju u stvaranju tečaja. Mudar dizajner uvijek će surađivati s mentorom ili drugim suradnicima jer će inače mentor često reći: »To nije moj tečaj, to mi je nametnuto.«

Vrlo često mentori će biti i dizajneri tečaja te ako su vješti, dizajnirat će ga prema vlastitim kapacitetima. Svi dizajneri i mentori imaju svoje prednosti i nedostatke. Stoga nam je namjera poučavati i dizajnirati tečaj prema vlastitim mogućnostima. Tu se može pojaviti problem ako dizajner tečaja i mentor ne surađuju pri osmišljavanju i izradi tečaja.

Edupoint: Trebaju li dizajneri tečaja biti stručnjaci u onom području kojim se tečaj bavi?

G.A.Prendergast: Mislim da ili trebaju biti stručnjaci ili pak trebaju surađivati sa stručnjacima. To može biti individualno zato što često stručnjaci nisu vješti predavači ili dizajneri tečajeva. No, ako surađujete sa stručnjakom, morate zajedno s njim provjeriti rezultat svog rada kako biste bili sigurni u ispravnost informacija.

Edupoint: Ako želite angažirati stručnjaka da bude dizajner tečaja, pretpostavljam da treba proći neku vrst treninga ili mora imati iskustva u online učenju i tečajevima?

G.A.Prendergast: On bi trebao dobiti adekvatnu edukaciju, no nije nužno da on sam prođe kroz online tečaj. Sigurno je da bi netko u procesu izrade tečaja morao imati takvo iskustvo. Možete imati vrsnog stručnjaka koji nije dobar komunikator i ne zna prenijeti poruku. No, ako ga povežete s mentorskim timom ili samim mentorom, on može biti na raspolaganju mentoru u trenutku izvođenja online tečaja kada počnu pristizati pitanja od strane studenata.

Edupoint: Tko je u timu zadužen za metodiku tečajeva?

G.A.Prendergast: O metodici se brinu dizajner i mentor tečaja, a često je to ista osoba. Predložio bih da osoba koja će provesti metodičku reviziju bude voditelj tečaja (course director). Iznimno se može dogoditi da imate jednog mentora koji je ujedno i voditelj tečaja i bira sve ostale suradnike, što također može dobro funkcionirati. No kada imate tim mentora i dizajnera, tada je voditelj tečaja i revizor. Mudar voditelj tečaja razradit će metodiku tečaja u timu i tako će svaki član dobiti dio »vlasništva« nad tečajem i istodobno osigurati predanost zajedničkom cilju.

Edupoint: Kakvo bi iskustvo trebali imati mentori i dizajneri te bi trebali biti po profesiji? Potječe li njihova edukacija iz različitih disciplina pa onda naknadno stječu dodatna znanja?

G.A.Prendergast: Da, obično je tako. Većina fakulteta u svijetu s kojima sam surađivao počeli su zapošljavati ljude zbog njihove stručnosti na određenom području. Međutim, sve više sveučilišta na Zapadu počinje zahtijevati da predavači prođu kroz neki oblik edukacije na području predavačkih i mentorskih vještina, a ta su znanja korisna za predavanja u učionici, ali i za olakšavanje učenja u online tečajevima.

Uloga profesora i izbor fakulteta

Edupoint: Što mislite hoće li sveučilišni profesori radije olakšavati učenje različitim oblicima komunikacije, grupnim radom i drugim oblicima mentoriranja ili će samo biti prenosioci informacija?

G.A.Pendergast: To je problem koji će se riješiti s vremenom. Naime, ona sveučilišta koja žele privući studente koristit će različite metode olakšavanja procesa učenja. Jer studenti se u današnje vrijeme znaju izboriti za svoja prava te će se žaliti ako im nije pružena dobra instrukcija putem olakšavanja u učenju i didaktičkih uputa. Počet će se žaliti jer su platili tečajeve i vide sebe kao kupce, a znam da broj žalbi na britanskim i američkim sveučilištima raste upravo zbog neadekvatnog mentorstva.

Edupoint: Znači li to da će studenti imati sve više mogućnosti izbora različitih sveučilišta, a kriterij njihova odabira bit će kvaliteta, a ne nužno mjesto gdje se fakultet nalazi?

G.A.Pendergast: Mogućnost izbora već postoji. Harvard, Oxford, British Open University i nekoliko drugih u Velikoj Britaniji nude tečajeve putem Interneta. Kako ih odabrati i procijeniti njihovu kvalitetu, to je već drugo pitanje. U većini država postoje akademski verifikacijski procesi, koji se izvode od strane nezavisnih tijela, a procjenjuju se istraživačke mogućnosti kao i umijeće poučavanja te ocjene studenata. U Velikoj Britaniji rezultati takvih verifikacijskih procesa objavljuju se javno.

Može se činiti nevjerojatnim, no Oxford i Cambridge katkad ne dobivaju najviše ocjene u pojedinim područjima.

Taj princip eksterne verifikacije još ne postoji u svim europskim državama, no prema mojem mišljenju, on će ubrzo postati obvezan. Postoje i neke vrste međunarodne verifikacije, npr. u medicini na nekim razinama.

E-learning u Hrvatskoj

Edupoint: Kratko ste boravili u Hrvatskoj, no imali ste priliku porazgovarati i čuti mišljenja nastavnika koji intenzivno rade na uvođenju takva načina obrazovanja u svoj rad i rad institucije. Prema Vašem mišljenju, kakva je budućnost e-learninga u Hrvatskoj i što se može učiniti kako bi se ona dogodila što prije i što kvalitetnije?

G.A.Pendergast: Smatram da je za onoga tko želi biti uspješan u uvođenju online i učenja na daljinu vrlo važno da osigura institucionalnu podršku. Odgovornima za funkcioniranje ustanove treba jasno pokazati kakvu dobrobit takav način učenja donosi, no ne trebaju se izostaviti niti poteškoće pri uvođenju takva oblika nastave. Važno je znati da su bez podrške ustanova i dekana ili uz njihovu slabu podršku šanse za uvođenje takvih promjena vrlo male. To nije nešto što će se dogoditi preko noći, to će biti prilično dug proces.

No, razlozi za uvođenje e-learninga u Hrvatskoj su višestruki, a institucije, ministarstva i ustanove trebaju biti svjesne razloga zbog kojih je važno da se Hrvatska razvija na tom području. Postoji realna mogućnost, može se čak reći opasnost da će europske i američke tvrtke i ustanove izvoziti tečajeve u vašu zemlju, što uvelike ovisi o vašem gospodarstvu. S druge strane, ako vi dobro odradite posao, postoji tržište i za vas. Možete izvoziti tečajeve u druge države, pretpostavljam istočnim susjedima, ali ne treba zanemariti ni zapadne zemlje, pri čemu treba imati na umu tržišnu vrijednost i zakonitosti tržišta.